

# Het ontwerpdecreet onroerend erfgoed

## Het ontwerp van decreet over het onroerend erfgoed

---

Datum van goedkeuring	<b>5 juli 2012</b>
Volgnummer	<b>2012   47</b>
Coördinator + e-mailadres	<b>Ignace Decancq</b>
Co-auteur	<b>Jan Verheeke</b>

---

De heer Geert Bourgeois  
Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand  
Arenbergstraat 7  
1000 Brussel

---

Datum **5 juli 2012**  
Uw referentie **K36-U-12-1671**  
Onze referentie **02/L10/2012/0633**  
Betreft **Het ontwerp van decreet over het onroerend erfgoed**

---

Mijnheer de minister,

- [1] Het voor advies voorgelegde ontwerpdecreet betreffende het onroerend erfgoed werd reeds tweemaal principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering: de eerste keer op 15 juli 2011 en tweede keer op 10 februari 2012. De Minaraad ontving de adviesvraag van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand op 13 juni 2012. De adviestermijn bedroeg 30 dagen. Met dit briefadvies wordt aan deze termijn tegemoet gekomen.

Aangezien SERV en SARO reeds uitgebreid ingingen op de grote principes van het ontwerpdecreet, concentreert de Minaraad zich op de impact van dit ontwerpdecreet voor het natuurbeleid.

- [2] Het ontwerpdecreet is erop gericht het Monumentendecreet (1976), het Archeologiedecreet (1993) en het Landschapsdecreet (1996), evenals de Wet op het Behoud van Monumenten en Landschappen (1931) te vervangen.

Met artikel 8.1.3. van dit ontwerpdecreet en met de wijzigingsartikelen 12.1.1, 12.1.2, 12.1.7 en 12.1.8 wordt er ook een aanzet gegeven voor de integratie van de beheersplannen uit dit beleidsveld en het beleidsveld van natuur en bos.

- Artikel 8.1.3. van het voorliggende ontwerpdecreet is geen wijzigingsbepaling: het beoogt de situatie te regelen van *naburige* onroerende goederen, waarbij het ene een beheersplan in de zin van het decreet betreffende het onroerend erfgoed zou verkrijgen, en het andere een

beheerplan in de zin van het Bosdecreet of het Natuurdecreet, of een natuurrichtplan.

- De drie eerst vermelde wijzigingsartikelen van het ontwerpdecreet beogen de situaties te regelen waarbij er voor een en hetzelfde onroerend goed zowel een beheerplan in de zin van het decreet betreffende het onroerend erfgoed, als ook een beheerplan in de zin van het Bosdecreet of Natuurdecreet moet worden opgemaakt: de situatie waarbij de beheerplannen *overlappen*. Met betrekking tot het Bosdecreet wordt er wat dat betreft voorgesteld de artikelen 25 (inzake de bosreservaten) en 43 (inzake het bosbeheersplan) aan te vullen met een integratieregel, die verwijst naar het Onroerend erfgoeddecreet. In het Natuurdecreet betreft de voorgestelde wijziging artikel 34, §1 (inzake beheerplannen van natuurrezervaten).
- Het vierde wijzigingsartikel – artikel 12.1.8. – voert een aanpassing door in de verwijzing naar de erfgoedregelgeving, die er in het Natuurdecreet ingeschreven staat in verband met de natuurrichtplannen. Deze wijzigingsbepaling is een gerechtvaardigde correctie met betrekking tot de nieuwe juridische situatie, die ontstaat eenmaal het voorliggende ontwerpdecreet gestemd zal zijn.

[3] De Minaraad staat achter het algemene voornemen van de Vlaamse Regering om zoveel mogelijk te streven naar een geïntegreerde aanpak. Door de gebiedsgerichte maatregelen te bundelen in één geïntegreerd beheersplan kan er een afstemming worden bereikt, die kan zorgen voor meer duidelijkheid en rechtszekerheid voor de rechtsonderhorige.

[4] Het voornemen van de Vlaamse Regering om te komen tot één gebiedsgerichte beheerplanning voor landschap, natuur en bos, wordt wel op een heel ambitieuze manier geformuleerd in de besproken bepalingen. Het is niet omdat de vermelde bepalingen in het ontwerpdecreet op een auto-executieve manier zijn geformuleerd (“... *worden alle beheersdoelstellingen voor dat onroerend goed in één beheersplan geïntegreerd* ...”) dat dit in de realiteit ook automatisch het geval is of kan zijn. De uitwerking ervan moet om die reden op een doordachte manier gebeuren.

[5] De Raad wenst in dat verband alvast op volgende elementen te wijzen:

- De Minaraad ziet niet in waarom de figuur van de natuurrichtplannen onder de beoogde integratieregeling van het ontwerpartikel 8.1.3. zou vallen, aangezien een natuurrichtplan van een andere orde is dan de bedoelde erfgoedbeheerplannen – zoals uit art. 49, §2, van het Natuurdecreet blijkt: een natuurrichtplan zorgt immers voor een onderlinge, natuurgerichte afstemming tussen verschillende plannen in een bepaald gebied – in hoofdorde speciale beschermingszones in uitvoering van de Habitat- en de Vogelrichtlijn. Dit wordt ook met zoveel

woorden erkend in wijzigingsartikel 12.1.8. van het voorliggende ontwerpdecreet – dat immers verwijst naar art. 49, §2 van het Natuurdecreet.

- De Minaraad wijst er op dat sommige bos- of natuurbeheerplannen nu al in de praktijk getoetst worden aan de naburige of overlappende (equivalenten van) landschapsbeheerplannen. Dit gebeurt bijvoorbeeld bij de erkenning van natuurreservaten, waar de afstemming een aparte rubriek uitmaakt van het beheerplan en ook het voorwerp is van een afzonderlijke procedurestap. Het gaat, bij deze praktijk, weliswaar veeleer om een harmonisatie- dan om een integratieregeling. Vraag is of deze harmonisatie niet volstaat, en of er niet, op basis van wederkerigheid, een vergelijkbare regeling kan opgenomen worden in de beheerplannen in uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet.
- Als meer op de zaak gerichte bedenking wijst de Minaraad er op dat bos- en natuurbeheerplannen in principe complexe natuurlijke en half-natuurlijke processen behandelen, en de ingrepen beschrijven die de beheerder hierin zal doen in functie van bepaalde bos- of natuurdoelstellingen. Het beheer van bossen en natuur is aldus vooral een cyclisch, progressief en divers gebeuren, daar waar de beheeropdracht van erfgoed wellicht veelal een conserverend karakter heeft. Het complexiteitsniveau van beide plantypes is dus in wezen verschillend. Dit komt overigens ook tot uiting in de sjablonen die momenteel voor bos- en natuurbeheerplannen gelden.

De Minaraad beschouwt de integratie-operatie van het decreet wel als nuttig daar waar het (monumentale) landgoederen betreft met bos- en/of natuurterreinen er omheen, die zich in één eigendom of één beheersituatie bevinden. Maar deze regeling hoeft niet te gelden voor alle bos en natuurreservaten die toevallig in erfgoedlandschappen liggen. Binnen deze context merkt de Raad op dat het onderscheid tussen onroerend erfgoed en erfgoedlandschappen heel klein is en daardoor voor verwarring kan zorgen.

- [6] Het ontwerpdecreet bepaalt dat wanneer een beheersplan opgesteld wordt voor een onroerend goed (in functie van landschap en erfgoed) en er al een natuurrichtplan of een bosbeheerplan bestaat, de beheersdoelstellingen dan in één plan geïntegreerd worden. Het is echter onduidelijk hoe deze auto-executieve bepaling in de realiteit zal werken: in welk plan moet dat concreet gebeuren; hoe is dat in de praktijk mogelijk; moeten er nog procedures doorlopen worden, en, zo ja, welke; wat zou er met de sectorale plannen moeten gebeuren, etc. Bij ontstentenis van antwoorden op deze vragen, lijkt het daarom weinig zinvol om een auto-executieve integratieplicht op te nemen in het ontwerpdecreet. De Minaraad pleit veeleer voor het creëren van de mogelijkheid tot integratie.

- [7] De Minaraad stelt vast dat elke integratiebepaling in het voorliggende ontwerpdecreet afgesloten wordt met de zin dat de Vlaamse regering de nader regels moet bepalen. Indien de besproken bepalingen van dit ontwerpdecreet daadwerkelijk vastgesteld worden, pleit de Raad er voor om een ernstig en spoedig traject uit te zetten voor de verdere uitwerking ervan.
- [8] Hierbij aansluitend doet de Minaraad opmerken dat het Agentschap voor Natuur en Bos ook al integratieprocessen opgestart heeft voor bos- en natuurbeheerplannen. Om verwarring te vermijden stelt de Minaraad voor om de relatie met de reeds bestaande afstemmingsinspanningen en de praktische uitvoering van de hele integratie-operatie te verduidelijken.
- [9] Het valt de Minaraad ook op dat het ontwerpdecreet bijzonder veel aandacht besteedt aan het "stenen" erfgoed en het "archeologisch" erfgoed. Erfgoedlandschap lijkt daarbij ondergewaardeerd. De Raad stelt voor om ook aan landschappen voldoende aandacht te schenken.
- [10] Ten slotte stelt de Raad zich ook vragen bij het opmaken van een inventaris waarin niet alleen alle onroerende goederen maar ook de zgn. gebonden cultuurgoederen opgenomen zouden worden<sup>1</sup>. Enerzijds kan een verandering in eigendom van die niet-onroerende, maar wel "gebonden", goederen problemen scheppen wat betreft wie er verantwoordelijk voor is. Anderzijds kan dit systeem, indien niet voldoende afgeschermd voor derden, problemen opleveren op het vlak van privacy en een vrijgeleide bieden aan personen met minder goede bedoelingen.

Hoogachtend,

Walter Roggeman

Voorzitter

---

<sup>1</sup> Zie artikel 6.1.4.: "Bij elk besluit tot voorlopige bescherming worden de volgende bijlagen gevoegd: [...] 3° in voorkomend geval een lijst met de cultuurgoederen die integrerend deel uitmaken van het beschermde goed."; artikel 6.1.6.: "De zakelijke rechthouders die [] van het besluit tot voorlopige bescherming op de hoogte gebracht zijn: 1° brengen de gebruikers en de eigenaars van de cultuurgoederen per beveiligde zending op de hoogte [enz.] 2° brengen het agentschap per beveiligde zending op de hoogte van de eventuele gewijzigde eigendomstoestand, [enz.]"; artikel 6.3.1.: "het agentschap stelt een databank van beschermd onroerend erfgoed digitaal beschikbaar [enz.]"; artikel 6.4.5.: "De cultuurgoederen die opgenomen zijn in een besluit tot bescherming van een monument, mogen niet buiten het monument worden verplaatst zonder toelating van het agentschap".